

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

HÖST I HAGA SLOTTSPARK. — FOTOGRAF G. HEURLIN, STOCKHOLM.

19:DE ÅRG.

DEN 4 NOVEMBER 1917

N:o 5

Foto. Kaudern, Sthlm.

Kliche: Bengt Sjöberg

Ernst Nyggen

En af vårt politiska lifs mest framstående män, ledaren af Första kammarens högerparti, f. justitierådet Ernst Trygger, fyllde den 27 oktober 60 år. Det är en mycket betydande bana som vetenskapsman, affärsman och politiker han kan blicka tillbaka på.

Ernst Trygger är född i Stockholm den 27 oktober 1857, son till kaptenlöjtnanten i k. flottans konstruktionskår Carl Oscar Alfred Trygger och hans maka i första gifftet, Gustafva Charlotta von Schmiterlöw. Efter att 1876 ha aflagt mogenhetsexamen kom han som student till Upsala, där han ägnade sig åt juridiska studier och snart undangjorde sina akademiska examina: 1881 blef han juris utriusque kandidat, 1884 licentiat och 1885 juris utriusque doktor. Till den tiden har han äfven förvärfvat sig vichehäradshöfdingetitel och genom sin afhandling "Om fullmakt som civilrättsligt institut" ådagalagt sin kompetens för förordnande som docent i allmän svensk lagfarenhet, romersk rätt och rättshistoria. Det dröjde ej heller längre än till år 1888, förr än han efter ytterligare lärdomsprof blef innehafvare af en extra ordinarie professor i processrätt, som följande år uppflyttades till ordinarie lärostol. Redan då betraktades den nye professorn som en framtidsman. I sitt ämne var han en briljant föreläsare och han upphörde icke som så många andra med det juridiska författarskapet, därför att han ej längre behöfde speciminera. Af Tryggers många utgifna skrifter skall här endast erinras om hans äfven af praktikens män högt uppskattade "Kommentar till utsökningslagen".

Politiken hade emellertid tidigt lockat hans håg. En första känning med den skaffade han sig redan 1886, då han tjänstgjorde som sekreterare i konstitutionsutskottet, och han uppträdde sedermera på den unionspolitiska arenan som anhängare af den Alinska unionsteorien under en på sin tid mycket uppmärksamman polemik med Hans Forssell rörande Carl XIV Johans förhållande till unionen. Sedermera var han en af de många akademiska lärare, som under-tecknade den på Alins initiativ tillkomna petitionen om revision af unionsfördraget. Jämte Alin fick han också plats i 1895 års unionskommitté, hvilken emellertid som bekant endast utmynnade i formuleringen af tre (eller fyra) oförenade eller oförenliga ståndpunkter. Samma år som denna kommitté avslutade sina arbeten (1898), inträdde han i riksdagens första kammare som representant för Kopparbergs läns lands-ting. Här fick han användning ömsom i konstitutions- och lagutskotten, i hvilka han tidvis också innehåft ordförandestolen. I debatten imponerade han icke blott genom sin juridiska lärdom och sitt dialektiska skarpsinne, utan äfven genom en slagfärdighet, som ibland togs i anspråk af meningsfränderna inom första kammarens konservativa och protektionistiska majoritetsparti för att komma misshagliga motståndare inom regeringen (t. ex. exc. Lagerheim och civilministern Krusenstjerna) till lifs, ibland också riktades mot partivänner, som ådragit sig hans onåd. Det var t. ex. icke roligt att heta ecklesiastikminister Hammar skjöld den gången Trygger år 1909 gaf uttryck åt de förnärade universitetsprofessorernas missnöje med honom. Gärna och ofta tog han till orda, oftast i juridiska frågor, men äfven i hvad annat som stod på dagordningen. Särskildt erinrar man sig hans inlägg vid remissdebatten af k. m:ts unionsupplösningsproposition år 1905, då han framhöll, att "Sveriges lifsintressen fordra, att vårt hopp om framtiden får till innehåll endräkt och förtroende mellan de båda folken" samt att "vår nationella själfaktning måste tillfredsställas, men på ett sådant sätt, att af-talsbrottet mot oss icke utbytes mot norska folkets örödmjukelse". "Freden på hälften", tillade han, "be-

tingas af att hvart och ett af de båda folken kan med hög buret hufvud fortsätta sitt nationella lif äfven efter unionens undergång."

I den därpå följande politiska hufvudfrågan — den om den politiska rösträttens utsträckning — hade Trygger tidigt ställt sig på en rösträttsreforms grund, men däremot afvisande till den proportionella valmetoden. Den lösning, som han skulle önskat, synes ha varit majoritetsval på den historiskt gifna grunden med skilda landt- och stadsvalkretsar, till hvilka sistnämnda då äfven municipalsamhällen bort hänföras. Den lösning, som år 1907 ävågabragtes, tilltalade honom icke och den kritik han bestod dåvarande regeringschefen (Lindman) hörde till de beskaste, som vår svenska riksdag fått bevitna meningsfränder emellan. "Det är en ny teori", framhöll han, "icke blott hos oss, utan jag tror i den parlamentariska världen i allmänhet, att en regering, med hot om afgång söker förmå en kammare, som vill taga regeringens förslag, att godkänna ett längre gående förslag."

Under den andra Staaffska ministären hade Trygger avancerat till högerpartiets ledare inom Första kammaren och det föll nu på hans lott att mot regeringen så att säga ex professo föra oppositionens talan. I synnerhet föllo huggen skarpa mot sjö- och krigsministrarne, af hvilka den förstnämnde stundom fick finna sig i en behandling, enastående i vårt öfverhug' annaler. Den centrala punkten i Tryggers politiska program än försvarssaken och han saknade hvarje förståelse för det sätt Karl Staaff valt att främja detta: det allmänna folkförtroendets. Med värme och kraft förde han emellertid sin uppfattnings talan på ett sätt, som erhöi det kraftigaste genljud i de egna partileden.

I öfrigt har han gång på gång understrukt betydelsen af den inre ordningens upprätthållande mot disciplinlösheten och af den privata äganderätt, hvori han ser själfva hörnstenen i en förnuftig samhällsordning.

I Tryggers riksdagsgång intager omsorgen om kvinnans rättsställning ett betydande rum. Han har icke varit någon flitig motionär, men på hans initiativ har den förändring i regeringsformen vidtagits, som möjliggjort kvinnans utnämning, icke blott förordnande, till innehafvande af statstjänster. På sin tid slog han ett slag för kvinnornas rätt att väljas till ledamot af fattigvårdsstyrelse och äfven kvinnans politiska rösträtt har i honom en principiell anhängare, ehuru han till en början icke anser en utsträckning af den tillrädlig till andra kvinnor än de redan kommunalt röstberättigade. Sitt absoluta motstånd mot den graderade kommunala röstskalans afskaffande har han så ofta och så kraftigt tillkännagifvit, att man med kändedom om hans otillgänglighet för all opportunistisk kompromisspolitik kan vara viss på, att ett sådant afskaffande icke kommer att äga rum med hans vilja. Det är ju också känt, att han nyligen afvisade högerns deltagande i en koalitionsregering på denna grundval.

Redan år 1905 lämnade Trygger universitetet för att mottaga en plats i Högsta domstolen. Ställningen som justitieråd lät sig emellertid icke gärna i längden förena med den politiska roll han önskad spela och ekonomiskt oberoende som han är drog han sig redan efter ett par år tillbaka för att helt ägna sig åt politiken och sin omfattande privatekonomi.

Spänstig och kraftig trots de sextio åren kommer Trygger helt visst ännu många år framåt att låta tala om sig som en af de ledande krafterna i vårt parlamentariska lif.

NITTONDE ÅRGÅNGEN.

STÄMNINGSBILD. FÖR HVAR 8 DAG AF E. KUYLENSTIERNA-WENSTER.

OCKSÅ SÅ LÅNGT BORT som till de sydryska stepperna vid Dnjeprs strand hittar postsäcken, och innehåller den något från "Svenskland" blir det jubel i den lilla trofasta svenska koloni, hvilken här i Gammel-Svenskby minnes sina faders fjärran land med aldrig svikande kärlek, fastän de redan 1781 drefvos in i Ryssland från sitt kära Dagö.

Från far till son har svensksinnet bevarats, och helst ha de svenska gift sig med hvarandra för bättre samanhållnings skull.

Landtbrukare äro de flesta, men bärgade äro få. Nog kan både klimat och jord vara bra ibland, men lika ofta händer det, att solen bränner bort skörden och förvandlar fälten till gula, stenhårda lerökmar.

Peter Jansson har erfarenhet af detta, han. I fyrtio år — ända sedan pojkdagarna — har han sträfvat på den lilla gården, får lämnade efter sig åt sin lama hustru och ende son — student kan veta! En ung, lärd herre, som tidtals låg i Uppsala, men som där emellan hjälpte till som dräng vid gården.

När far dog, blef det slut med läsningen och den rosenröda framtidsdrömmen, att som präst och bildad man få verka bland de femhundra själarna i Gammel-Svenskby. Modern grät, ty hon hade varit den, som drifvit det förunderliga igenom, att Peter kommit till Sverige och fått studera. Hon hade släktingar där — en gift syster, och hos henne hade Peter haft ett godt hem.

"Herr studenten" var dock endast tjugutre år, när han måste lämna universitetet för plogen och endast agna knappa och stulna stunder åt böckerna. Både mor och han och tre yngre systrar skulle lefva och ha sitt uppehälle af gården.

— Ligg i, Peter, sade han till sig själf. Och han glömde länge, att han var ung; det var ej heller så underligt, ty när han lade sig om kvällarna, värkte lemmarna af trötthet och voro styfva som en gikt-bruten gubbes.

Nu är han nästan en gubbe — sextiotre år. Mor är död, och de tre systrarne — ogifta som han själf, bor i "bakstun". Det låga, vittrappade huset med sitt halmtak skiljer sig icke från de andra böndernas, väggarna äro kalkade invändigt och så väl "faschtan" (iastun) som de fyra rummen ha lergolf.

Men det är ändå något särskildt med "frammasna"; där finns ett präktigt bokskåp, Peters stolthet. Tre af dess hyllor upptagas af svensk litteratur, vackert inbundna böcker.

Peter står just nu med den nyanlända posten i handen framför bokskåpet, och blicken smeker minnestänkande en rad lika stora och lika tjocka volymer, ej färre än sexton, alla inbundna i brunt läderband. Det är den svenska tidskrift han troget hållit från dess första årgång.

Så stilla och enformigt har Peter lefvat, att han knappt märkt suset af tidens snabba vingar. Åren ha gått och kommit — kommit och gått utan att upplevelsens makt hämmat dagarna, fyllt dem med ängst och lycka.

Visst har Peter också ett hjärta, varmt och ungt i den gamla, arbetsnötta kroppen, men det har aldrig jublat eller kvidit högt, endast gått sin pendelgång i stillheten, opåaktadt, aldrig aflysnadt.

Peter ser på en tidskrift han håller i handen.

— Jaså, mumlar han, det är nittonde årgången, som nu går in. Ja, ja, jag vet det ju, och han letar fram ur en pappmappe de häften af tidskriften, hvilka vänta på inbindning. — Här har jag dem i tur och ordning. Han nickar. — Tack ska' ni ha för många glada, goda stunder.

Icke har Peter Jansson någon voltairestol att sjunka

ned i, men den knarrande, åldriga gungstolen med sin öfvervirkade konsolatör, är bekväm nog, och i den slår han sig ned för att njuta af sin tidskrift.

Händerna, barkade, knotiga och grofva, vända varsam samt bladen. Trots allt har Peter följt med de svenska förhållandena, och hvarken bilder eller text verka främmande på honom. Det är dock tydligt, att det är något bestämdt han ser efter. Blicken granskar förväntansfullt sidorna. Plötsligt rycker han till. Ögonen fixera ett ungt, strålande vackert kvinnoansikte, och under den fagra bilden läser han: "Katerina Hoas, en märklig debut på vår sångscen".

— Du lilla — du lilla, mumlar Peter, har du nu hunnit bli stor. Visste jag inte det. Du skulle bli en firad konstnärinna. Käreste barnet mitt, fortfar han att tala till den leende unga damen, du tänker nog inte på, att det är aderton år sedan du satt i mitt knä, en sjuårig flickunge och lärde dig ren svenska just ur den här tidskriften. Och aldrig skall du få veta, att det är därför, att din barnblick lyst öfver den, årgång efter årgång, jag fått den så kär. Liten Karin — solstrålen min!

Tungt lutar Peter det grånade hufvudet mot konsolatören. För hans öron ljuder ekot af en klar flickröst, hvilken han för länge, längesedan hörde sjunga:

Rol, rol, fisk i skäran,
Gädda stor och laxen go.
Hugg i nackan,
Drå åt backan
Stopp i kunten
Å vaft te jule.

— Det är svenska, det, du, hade lilla Katerina, sångerskan, triumferande försäkrat och snurrat rundt, så att lockarna dansade som guldspolar mot de smala skuldrorna.

— Nej, liten Karin, det är det inte, rättade han, och han hade lyft henne i sin famn och kysst den klara, hvita flickpannan.

Hvarför hon kommit till Gammel-Svenskby hade han aldrig fått klart besked om. Hon hade anländt från Finland med sin dödssjuka mor. Och när fru Hoas dog, fick Katerina stanna hos släktingar i Staro-Schwetski Selo.

Hur det föll sig, att Peter Jansson blef hennes vän, kamrat och lärare under tio lyckliga år, blef heller aldrig förtalt i häfdena. Det var väl helt enkelt så, att de behöfde hvarandra. Hon var en liten muntert kvittrande fågel. Han en man, som ödet redan kört öfver, men som lefde och — längtade.

Icke talade han stort med henne om det, men så mycket mera om Sverige, och allt nytt han hörde därifrån, delade han med Karin Mats Hoas.

— På riktig svenska skulle du heta Hagen, sade han en gång. — Men far och mor hette Hoas de, förklarade hon käckt.

För omkring elfva år sedan hade hon lämnat Gammel-Svenskby efter det en ryss "upptäckt henne" och lofvat göra något stort af henne. Ända till dess kriget bröt ut, hade Peter ofta fått bref och kort ifrån henne. Han hade kunnat följa sin älskling därute i den fagra, rika världen, och hans hjärta hade klappat högt af stolthet, när hon skrivit, att hon efter avslutade studier skulle styra kosan till Stockholm och debutera där.

Under de tunga krigsåren hade både hennes skrivelser och hans kära tidskrift kommit ytterst oregelbundet. Han hade endast med den yttersta möda lyckats samla ihop de dyrbara häftena månader efter det de utgifvits i Sverige, och många svarta sidor vittnade om censurens tortyr. Men breiven från Karin kunde han ej samla — visste ej ens om, hon

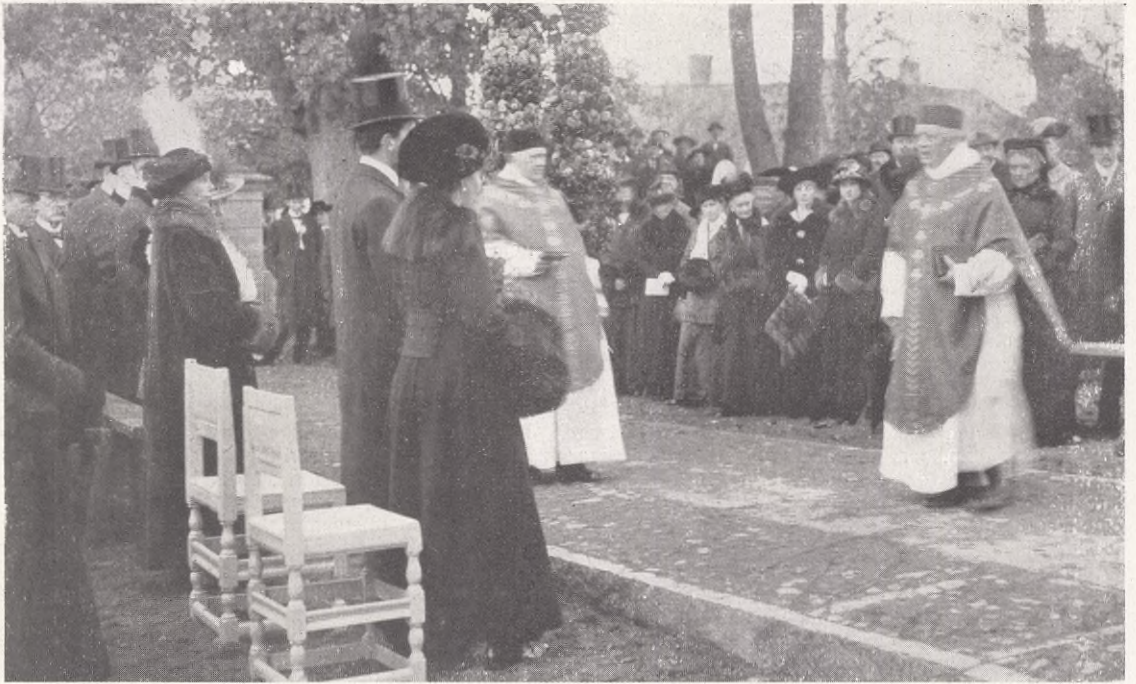

Foto. Rödning, Linköping.

KRONPRINSPARET VID INVIGNINGEN DEN 21 OKT. En bild af kyrkan i dess nya skick återfinnes i H. 8 D. årg. XVIII: 43.

Den restaurering som från år 1907 under ledning af professor C. Curman pågått af *Vreta klostets* minnesrika gamla kyrka är nu fullbordad och kyrkan står i sitt nya skick färdig att tagas i bruk af sin församling. Restaureringens ledare har, med pietetsfull hänsyn för skönheten i det gamla, äfven sökt förena den arkitektoniska enkelheten i senare tid och däraf lyckats

frambringa en helhet af ren och konstnärligt sammanhållen verkan.

*

Från Värmland ingår sorgebudet att den kände värmländske diktaren *Oscar Stjerne* (Jong på Hea) aflidit i Kristinehamn endast 44 år gammal.

Oscar Stjerne som år 1899 i Karlstadstidningen

efterträdde Gustaf Fröding har såsom lyrisk diktare tillvunnit sig en mycket stor popularitet, synnerligast inom sin egen hembygd. Mest bekanta äro hans "Visor och vers" samt den år 1906 utkommande diktsamlingen *Sol och snö*.

Oscar Stjerne var född i Fryksände år 1873 och ägnade sig efter studier i Uppsala och vid Göteborgs högskola utslutande åt sitt skriftställarskap.

*

Af "Norrbottnens fosterfader" friherre S. G. Hermelin har i dagarna aftäckts en i Hermelinparken rest minnesstod i Luleå. Stoden, en s. k. herm, bär följande inskription:

S. G. Hermelin
1744—1820.

Vägar röjde han. Bygder bröt han. Berg öppnade han.

Amatörfoto. Th. Baudin, Luleå.

MINNESVÄRD ÖFVER S. G. HERMELIN
I LULEÅ.

Foto. Aurelius, Sunne.

Klode: Bengt Nilqvistsparre

OSCAR STJERNE,
F. 1873. † 24 okt.

“HEM OCH KÖK.”

HEM- OCH KÖK-UTSTÄLLNING I STOCKHOLM: 1. Ett åskådliggjordt förslag till veckoförbrukning af livsmedel för mindre-hushåll. 2. Matlagning demonstreras. 3. Hur lädersulor ersätts. — 4. Koloniträdgårdarnas utställning.

Foto. Flodin, Stockholm.

Kliche: Kem. A.-G., Inoht Sällersgården, Sthlm.—Gbg

TEKNOLOGSPEXET "GUDARNES DILEMMA ELLER SPRICKAN I BIFROST" Å SVENSKA TEATERN.
Till bilder å föreg. sida.

Föreningen för rationell hushållning har i dagarna öppnat en synnerligen beaktansvärd utställning, *Hem och kök*, i Stockholm. Icke minst i Sverige har i och med kriget uppstått oroväckande företeelser inom produktionsmarknaden, som tvungit hemmen och hushållningarna till den ena omläggningen af hushållen efter den andra. Detta har dock skett småningom och förvandlingen har därför blifvit omärkligare. På utställningen Hem och kök står man emellertid plötsligt öga mot öga med själfva saningen hur stora de inskränkningar varit vi underkastats denna 3 årsperiod. Här visas sålunda i ett par särskilda monter, framför hvilka grubblande åskådarskaror nyfiket samlar sig, hur mycket mat en familj om 4 å 5 personer med en årsinkomst af 2,000 kronor förbrukade per vecka år 1913 och hur litet den under samma tid och med samma inkomst får förbruka år 1917. Skillnaden är väsentlig. För att emellertid för de respektive hemmen göra denna tvångsansoneering så gifvande och praktisk som möjligt har Hem och kök anordnat den utställning som är något af det bästa som framkommit på området i fråga. Dess instruktiva atdelning uppstår att börja med höstens kardinalfråga — den väl försedda källaren d. v. s. upplagringen och förvarandet af potatis, rotfrukter, grönsaker o. d.

En annan afdelning af oerhörd aktualitet är skomakeriafdelningen, där alla åtgärder för att få ett par skodon varaktiga demonstreras för en intresserad kö, hvilken ständigt samlar sig utanför detta rum såsom ett lefvande bevis på hur brinnande skofrågan blifvit i dessa tider.

I samband med invigningen af Tekniska högskolans nybyggnad i Stockholm hade studentkåren arrangerat en lysande fäst å Svenska teatern, som hedrades med närvaro af prins Carl, prinsessan Ingeborg samt prins Eugen. Fästens glanspunkt blef det lyckade teknologispeket "Gudarnes dilemma eller sprickan i Bifrost", hvilket för tillfället skrivits af teknologerna hrr N. W. Hörstadius och K. A. Wessblad. Behållningen af den angenäma fästens tillföll studentkårens byggnadsfond.

Bland andra saker att beakta på denna i sin helhet instruktiva utställning är af-

delningen för surrogat, där åtskilligt kan läras både om hvad man bör och icke bör köpa samt demonstrationerna om sandens och askans bortglömda användbarhet i hushållen. Ett i allt har Hem och kök på ett lyckligt och förtjänstfullt sätt skött sin uppgift och en utställning af denna art skulle endast blifvit mera rationell om den samtidigt hållits öfver hela vårt land.

*

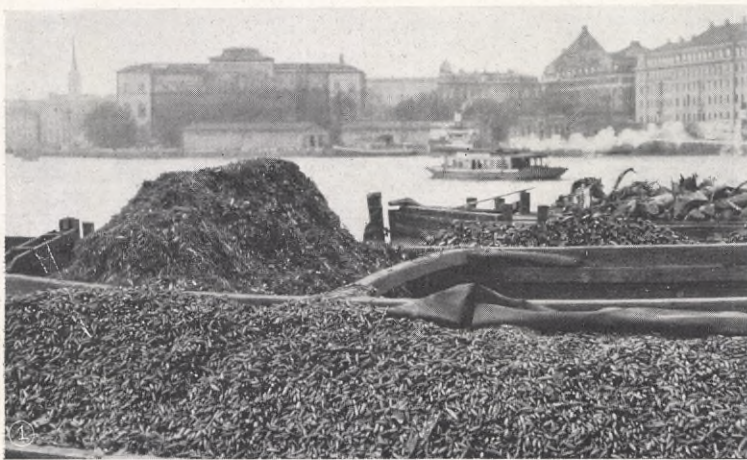
Linköpings utveckling skrider framåt med raska steg. I dagarna har det kunnat öppna sina nya *tennishall* — en fullt modernt inredd byggnad, ritad af arkitekten Axel V. Brunskog i Linköping.

Foto: fotografen

Kliche: Inoht Sällersgården.

LINKÖPINGS NYA, I DAGARNE ÖPPNADE, TENNISHALL.

dande psykologiska skildringskonst funnit ett fängslande motiv för sin stoiska men vemodigt färgade lifsåskådning. Själfläkare och förtrogen med det isolerade lif en vetenskapsman kan tvingas att föra i den typiska lilla provinsstaden invid den berömda kuren, har han i skildringen af sin Doktor Gräsler gifvit något af det genomlefdas intima och sällsamt fascinerande kraft och omedelbarhet. För den svenska publik som känner Schnitzler hufvudsakligen genom Kungl. Dram. Teaterns framförande af hans

1, 3 o. 4 BILDER FRÅN STOCKHOLMS MONDÄNSTRAFIKSTRÅT: 1. Pråmar lastade med allt slags bränsle: grankottar, ris, spån, stubbar och kol vid Strandvägskajen. — 3. Mass-vedsågning för Stockholms gasverk, som utefter en lång sträcka af Strandvägen där upplagt och nu på platsen låter hugga massor af props. — 4. Strandvägen formad som Skagens klitter: jätte-sandhögar vid kajen.

2. DET ÅTERBÖRDADE KOLFISKET INTILL KORNHAMNSTORG.

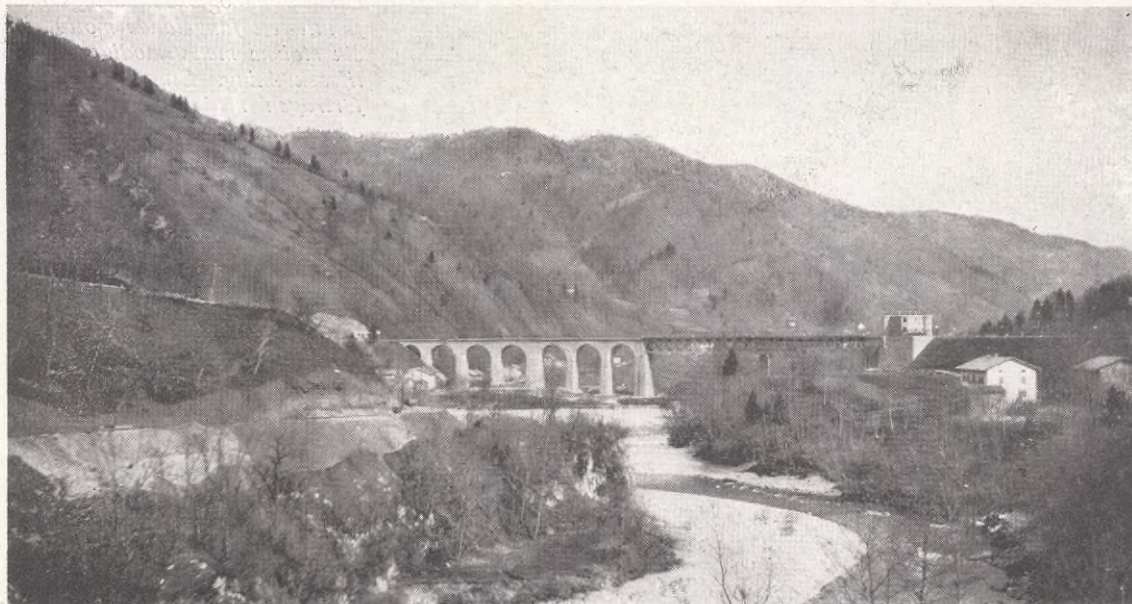
Efter fotografier.

Doktor Gräsler, Badläkare,

H. 8. D:s nya följetong, som tager sin början i föreliggande nummer, skall sannolikt i hög grad tillvinna sig vår stora intresserade och omdömesgilla publiks uppmärksamhet och sympati. I detta arbete har **Arthur Schnitzlers** fina, djupt lo-

dramatiska alster skall detta arbete i viss mån bli en öfverraskning i det att den skarpe människokännaren, som i scenens ljus utformat blixtrika nutidsöden i mondäna miljöer, här trätt tillbaka för den vemodige, af den djupaste sympati för sina gestalter genomträngde skildraren af mera undan-gömda men därför icke mindre intressanta lifsåskådning.

Amatörfoto, M. Briandt, Östersund. S:TA LUCIA VID ISONZO MED WOCHHEINERBANAN. Klipset kem. 1-B. *Ursaf Silfverparre, Nilm - 1/10.*
Strax norr om S:ta Lucia ligger Tölmein där det stora genombrottet ägde rum.

VÄRLDSKRIGET.

Allteftersom den diplomatiska fredsdiskussionen antagit en alltmera oförsonlig och bitter karaktär ha äfven nya stora offensiva företag såsom en sista kraftmätning före den långa vintern blossat upp såväl till lands som till sjöss. Under fjärde oktoberveckan ha sålunda tyskarna fullföljt sin offensiv på *Rigafronten* så att hela ögruppen Ösel, Mohn och Dagö nu är i deras fullständiga besittning. Eröfrandet af dessa af

ryska minbälten skyddade öar har skett under ett otomordentligt djärf och planmässigt samarbete mellan tyska minsveparefartyg, örlogsmän och landstigningstrupper. I Petrograd råder stor oro med anledning af händelsernas utveckling i Rigabugten och Englands allestädes närvarande man, Lloyd George har mött de nedslående segerryktena med ett nytt dundrande krigstal.

Initiativet till den bebådade offensiven på *Isonzo*-
Forts. å sid. 78.

Amatörfoto, M. Briandt, Östersund.

ISONZOBON VID SALCANO—GÖRZ.
Världens största stenbro, i ett spann à 85 m.

Klipset kem. A.-B. *Ursaf Silfverparre, Nilm - 1/10.*

Efter fotografi.

GATUPÄRTI.

Observera rännstenarna vid gatans sidor. Gatans midt är markerad med större stenar.

Kl. 1915: Bengt Sjöberg.

När Göteborgs stad år 1915 som ett led i planen för ett storstiladt hugfästande af sitt 300-åriga jubileum första gången beviljade anslag för gräfningar på platsen för dess längsesedan försvunna moderstad Nya Lödöse — detta anslag afsåg då endast profundersökningar — anade säkert ingen, hvilka perspektiv dessa gräfningar skulle komma att öppna öfver den växelrika kamp för skapandet af en västsvensk hamnstad,

Äfven detta år ha gräfningar pågått under d:r Strömboms ledning. De började på försommaren med en högeligen intressant vidare-undersökning af den 1916 blottade stadsdelen i hörnet mellan Säfveån och Göta älfs gamla fåra. Sålunda uppbröts gatläggningar, husgrunder och stengolf och det underliggande jordlagret undersöktes med spade och såll. Här påträffades i ett mäktigt *brandlager* rika fynd af husgeråd,

som omsider resulterade i anläggandet af våra dagars Göteborg. Det lyckades emellertid ledaren, doktor Sixten Strömbom, att konstatera, att här var rika fält för forskningen, och följande år beviljades anslag för en mera ingående undersökning. 1916 års gräfningsresultat äro behandlade i en artikel i denna tidskrift för den 3 sept. s. å., där läsaren äfven får en kortfattad orientering i hufvudfaserna af stadens yttre historia. Denna öfverblick kan för utrymmets skull ej upprepas här och jag vill alltså hänvisa till artikeln i fråga.

Efter fotografi.

Kl. 1915: Kem. A.-B. Bengt Sjöberg, Sthlm.—Gbg

STOCKAR OCH PÅLVERK I NYA LÖDÖSE HAMN.

Öfverst t. v.:
DEL AF "SLIPEN". Stockarna äro här
furu, hvilket ger skäl för antagandet,
att denna anläggning är af något yngre
datum än de öfriga stockkonstruktionerna.

T.h. DETALJ AF KAJEN. De täta tvärstoc-
karna förena kajlinjen med en öfre linje
af långstockar.

Mellerst:
PARTI AF DEN ÄLDRE STRAND-
SKONINGEN. Hela denna del har varit
öfverdragen med gator och tomtningar.

Nederst: BÅTFYND I HAMNEN.

verktyg, byggnadsdelar och vapen
— tydligt utvisande att denna stads-
plan icke var den äldsta. Mycket
riktigt: ett par spadttag djupare stötte
man på liknande gator och tomt-
ningar. På samma sätt uppbröts
denna undre stenläggning och en
djupare gräning blottade ytterligare
ett gatulager. Hårda öden ha öfver-

Vidst. bild:

TENNKÄRL,
FUNNA VID
MUDDRING I
SÄFVEÅN. Det
mindre tennfatet,
troligen sydtyskt
arbete, är öfversät-
ladt med inskrip-
tioner och orna-
ment.

Efter fotografier.

Kliche: Kem. A.-B. Sjöstr. Silversparre, Sthm—Gbg.

Öfverst: VASAMYNT FRÅN MUDDRINGEN.

gått den gamla staden: minst tre gånger har den blifvit i grund nedbränd, och kulorna från muskoter och belägringsartilleri antyda att den röde hanen icke varit den ende härjaren. Men Lödöseborgarna ha åter byggt upp sin stad och dragit nya gator öfver askan. Af de lösa fynd, som gjorts i lagren mellan de olika stenläggningarna, kunna åtskilliga ge ledning för en ungefärlig datering af gatunivåerna. Utom enstaka mynt gäller detta särskildt de ornerade stenkruser

EN VACKER GULDRING,

som troligen tillhört en hög andlig, funnen i Nya Lödöse. Vid konungens besök å gräfningsplatsen i sept. beundrade H. M. denna klenod och satte den på sitt finger. Våra bilder i förstoring och förminskning lämna en god föreställning om ringens utseende.

öster och väster med en slutning ned mot älfstranden. Blott enstaka tvärgator ha påträffats. Af tomtrester ha blottats husgrunder, innergolf af gråsten och tegel, af plankor eller stampad jord, ugnsmurar af stora stenar o. s. v. Ganska rika fynd ha här gjorts på anmärkningsvärdt ringa djup.

Forts. å sid. 79.

från Siegburg, Raeren och Westerwald.

Nygrävningarna för året ha gjorts på två fronter. Undersökning af stadsplanen har företagits utefter älfåran mot norr och nordost genom långa, i förhållande till tomterna diagonalt dragna schakt. Medlen ha icke tillåtit en mera detaljerad utforskning, som ur kulturhistorisk synpunkt skulle varit synnerligen intressant. Gatunätet har dock i stort sett kunnat rekonstrueras fullständigt. Gatorna löpa i riktning

UPPVISNING I MILITÄRSJUKVÅRD.
Hertigparet af Västergötland ankommer
till uppvisningen.

med gemål, generalfältläkare Bauer, general Wrangel, kommandanten frih. Rosenblad, sekundcheferna för Svea och Göta lifgarde m. fl. manifesterade det goda resultat till hvilket man kommit under den relativt korta undervisningskursen. Vid tillfället lämnade direktör Leidesdorff en redogörelse för kursernas arbete. Prins Carl aftackade sjukvårdarna och riktade en maning till dem att söka förmå vänner och bekanta att följa exempel, då arméns behof af sjukvårdare icke på långt när vore fylldt.

SJUKTRANSPORT PÅ MOTORCYKEL. — Pressfoto.

Vidst. bild:
LEGATIONSRÅDET IVAN DANIELSON vid den i dagarne tillträdde posten som chargé d'affaires i Berlin. F. 1880, sedan 1910 leg.-sekreterare i Köpenhamn. — Efter fotografi.

Den militära sjukvårdens arbete i fält åskådliggjordes vid den uppvisning som den 21 oktober ägde rum vid Lifgardet till häst i Stockholm, och som äfven utgjorde avslutningen på årets frivilliga sjukvårdskurser. Uppvisningen som bevistades af prins Carl

Yrkes- och Amatörfotografer

äro välkomna med

nya, vältagna landskaps-
eller genrebilder - - - -

lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget
eller för den mindre vignetten å hvarje häftes
första sida. — Ersättning vid antagande. - - - -

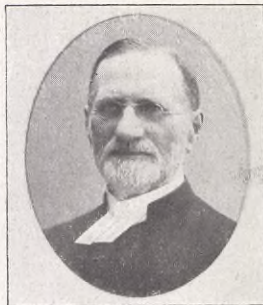
REDAKTIONEN.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

E. G. F. OLBERS.
Höfpredikant. — Trelleborg.
80 år 8 Nov.*

A. H. BLOCK.
Prost. Kyrkoherde. — Kinna.
80 år 30 Okt.

S. DAHL.
Kontr.-prost. Kyrkoh. — Ousby.
70 år 26 Okt.*

K. A. KARLSON.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. —
Ålem. 70 år 3 Nov.

O. ANDERSSON,
F. d. Banvdirektör. — Malmö.
80 år 2 Nov.*

E. G. G. SMITH.
F. d. Vicekonsul. — Trelleborg.
75 år 31 Okt.*

A. A. T. KRAAK.
F. d. Telegrafkommissarie. —
Falun. — 70 år 31 Okt.*

O. G. SWAHN.
F. d. Kamrer. — Stockholm.
70 år 20 Okt.*

C. O. ERICKSON.
F. d. Kammarråtsråd. —
Stockholm. 75 år 3 Nov.*

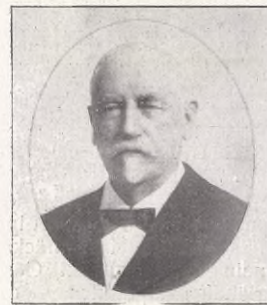
G. S. NEIGLICK.
Borgmästare. — Uddevalla.
60 år 4 Nov.*

K. O. TOLL.
Öfverste. — Kristianstad.
55 år 2 Nov.*

J. G. NAUCKHOFF.
Öfverste. — Stockholm.
50 år 3 Nov.*

P. A. CARLBORG †.
Bruksägare. — Stockholm.
F. 41. † 16 Okt.*

C. A. LUNDQVIST †.
Jernhandlande. — Uddevalla.
F. 51. † 19 Okt.*

F. NYBORG †.
Fariksidkare. — Norrköping.
F. 52. † 18 Okt.*

J. E. LUNDBERG †.
F. d. Distriktschef. — Djurs-
holm. — F. 54. † 20 okt*

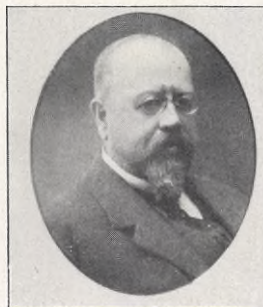
* Data å nästa sida.

P. E. STENFELT †.
Bibliotekarie. — Södertelge.
F. 42. † 21 okt.*

V. H. KOCK †.
F. d. Major. F. d. Stat. insp
Stockholm. — F. 44. † 20 Okt.*

E. M. B. FLENSBURG †.
Borgmästare. — Ronneby.
F. 51. † 20 Okt.*

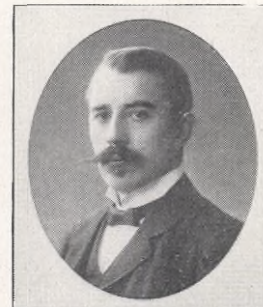
P. A. BJÖRKMAN †.
Lektor. — Stockholm.
F. 47. † 15 Okt.*

C. H. FALK †.
F. d. Öfverste — Huskvarna.
F. 29. † 19 Okt.*

A. F. SCHERDIN †.
Fabrikör. — Västerås.
F. 49. † 19 Okt.*

A. A. SON ARNOLD †.
Hospitalsläkare. — Lund.
F. 71. † 15 okt.*

**Porträtt till veckans
Porträttgalleri**

höra vara af **möjligast seno
datum** för att införas.

Uppgifter till porträtt

höra ansluta sig till frågofornulär från redaktionen. Särskildt påpekas nödvändigheter af att **alla förnamn angifvas med tilltalsnamnet helt utskrifvet och understruket**. Förbiseende härtutinnan **utesluter biograf.**

Porträtt och biografi införas efter begäran från Redaktionen, som också bär kostnaden. Förslag emottagas gärna.

ERNST OLBERS. Stud. 56, fil. kand. o. fil. dr. 62, fil. jub.-dr. 12; prestv. 80, lektor i Stockh. 64, rekt. v. h. lärnesem. i Stockh. 68—79; tj.-gör. e. o. höfpr. 83, kyrkoh. i Husaby 84, i Landskrona 92, kontr. i Rönnebergs kontr. 98, kyrkoh. i Trelleborg 02. Inspekt. i Landskrona allm. lärov. 95—03, f. elem.-skol. i Fl. 97—03, f. folksk. sem. 1900—10; f. Trelleb. allm. lärov. 03—05, f. elem.-lärov. f. fl. 03—08, folksk.-insp. 01—03; ordf. i samsk.-styr. sedan 06.

SAMUEL DAHL. Stud. 68, prestv. 72, past.-ex. 78, past. i åtsk. past. i Gborgs st. 72—83, rektor v. Laholms pedag. 83—91, reg.-past. v. Skån. drag-reg. 83—93, kyrkoh. i Ousby sedan 93, kontr.-prost i Göinge kontr. 08. Folksk.-insp. 09—15. Ord. i Ousby sparb. sedan 10.

OLA ANDERSSON. Egde o. brukade i yngre dagar egend. Nordana o. Burlöf i Malmö. län. Var på sin tid styr. ordf. i Brand- o. lifvörs.-a.-b. Skåne, Oxie här. sparb., folkhögsk. Hvilan; v. ordf. i styr. L. Hushälln.-sällsk.; dess hed.-led. 01; kommunalordf. o. landstingsman. Led. af Riksd. A. K. 71—84 och en af dess mest framträdande ledamöter; i Bev.-utsk. 73, konstit.-utsk. 74—77, i statsutsk. 78—84, led. af talmanskonf. 84. Tog på sin tid initiativ t. upprätt. af den första folkhögsk. i vårt land, den v. Hvilan. Biografi o. hels.-portr. ärg. XIV: 6.

ANTON KRAAK. Stud. 68, tel.-ex. 69, e. o. assist. 74, i kl. kommiss. i Falun 93—12. V. ordf. i fattigv.-nmd. Inneh. Försäkr. a.-b. Skandias guldmedalj.

OSCAR SWAHN. Anst. i Sv. telegrafbyråns hufvudkontor 92—17, en följd af år såsom dess kamrer. En af vårt lands yppersta skyttar intr. 63 i Tanums friv. skarpskyttefören, under några år öfverbefälh. i Uddevalla friv. skarpsk.-fören, och 85 skyttegillet ordf. Eröfr. 76 Stat. äldsta skyttem. i guld samt den nyare 85. Sedan öfverflytt. t. Stockholm 91 tillh. dess friv. skytteväsende; led. af skytteföb. öfverstyr. 93—17 då han tilldel. riksm. d. guld. Framst. jägare, sersk. hjortskytt. Sveriges repres. v. Olymp. Sp. i London 08 o. Stockholm 12 o. eröfr. v. båda tillf. guldm. ed.

CARL OTTO ERICKSON. Stud. 62, hofr.-ex. 65, v. hfd 70, aman i Kammarätt, 80, förste not. i Riksd. A. K. 81—83, not. i Kammarätt. 86, kammarättsråd 92—12.

SIXTEN NEIGLICK. Stud. 81, hofr.-ex. 86, v. hfd. 90, v. aud. 89, aud. 92 v. Bohusl. reg.; Borgmästare o. not. publ. i Uddevalla sedan 99. Led. af Riksd. A. K. 03—11, F. K. sedan sistn. år.

KARL TOLL. Ujltin. v. Ner. reg. 81, v. P. Göta art.-reg. s. å., art.-stabs-off. 94—97, kapt. i an 95, i reg. 96, v. A. Göta art.-reg. 97, maj. i an 04, v. Upl. art.-reg. 06, v. Smål. art.-reg. 07, chef. f. Art.-stab. 04—09, öfv.-ljtn. i an 08, öfv.-löjtn. o. ch. f. Gotl. art.-kår 09—11, öfverste o. ch. f. Vendes art.-reg. sedan 11.

JOHN NAUCKHOFF. U.-Jlt. v. Göta lffg. 02, kapten v. Gen.-stab. 02, v. Svea lffg. 06, maj. v. Gen.-stab. 09, öfv.-löjtn. v. N. Skån. inf.-reg. 12, öfverste o. sek.-chef f. Göta lffg. sedan 15.

AUGUST CARLBORG †. Bruksförv. å Baggå o. Borgfors bruk 67, inneh. o. dref Tykö bruk i Finlnd 97—15 då han sålde det under hans ledning kraftigt utvecklade bruket m. dess tillv. af åkerbr.-redskap m. m. Sedermera sysselsatt m. exploater. af en kullageruppfinnning af honom o. verkfm. Nyman v. Tykö, utnynnande i bild. af Skand. kullagerfabr. a.-b. 17.

Axel LUNDQVIST †. Övert. 93 firman C. G. Ls jernhand. i Uddevalla, senare ombild. t. a.-b. med A. L. som verkst. dir. Flerårig stadsfullm. o. led. af fattigv.-styr., hufvudm. f. sparb., v. ordf. i Uvalla köpm.-fören.

FREDRIK NYBORG †. Efter afslut. elem. o. tekn. skolestud. elev v. Ströms a.-b. fabr., erh. Lenningska resestip. o. stud. facket utomlands, återvände t. Ströms fabr. men öfverg. snart t. Drags fabr. samt senare t. Stockh. yllefabr. Startade i Norrköping egen fabr. 91 hvilken rörelse ut-

veckl. t. storind. o. ombild. t. a.-b. Fullm. i fabriksfören. En af initiativtag. t. Östg. sängarföb. 01, ordf. i Düringska kören, en af stift. af Norrköpm.-fören. Interesserad jägare o. sportsman.

JOHN LUNDBERG †. Stud. 73, elev v. Stat. järnv. s. å., stat.-sekr. 74, byråss. 92, tl. öfverdir.-ass. 97, byrådir. s. å., adj. led. i jernv.-styr. f. ärend. rör. taxebyran o. kontr.-kont. 01—07, chef. f. taxebyran sistn. år t. 13, distr.-chef. f. IV Statsbenedistr. 13—14. Gjorde under sin krafts dagar betydande insatser t. fromma f. vårt jernvägsväsende; led. o. sekr. i 98 års k. persontaxekom.; omb. f. Sverige v. konf. i Bern 11.

PEHR STENFELT †. Stud. 61, kanslief. 63, tjt. i Fin.-dep. 63—65, i Riksg. kont. 64—84, anst. i K. Ms kansli 73—83; bibliotekarie v. Riksdagen 84—07. Styr.-led. i Dag. Nyh. a.-b. 03—09.

HJALMAR KOCK †. Ujltin. v. Marinreg. 65, transp. t. Blek. bat. 72, afsk. o. major i an 97. Statsekr. v. Stat. jernv. 72, statsinsp. v. Sommen 74, i Malmö 83, i Hesseholm 86, v. Stockh. centralstat 88—1906.

ERNST FLENSBURG †. Stud. 69, hofr.-ex. 74, v. hfd. 77, stadsnot. i Malmö 82, borgmästare i Ronneby sedan 92. Led. af Riksd. F. K. sedan 16, suppl. i konstit.-utsk.

ALFRED BJÖRKMAN †. Stud. 68, fil. dr. 77, adj. i Upsala 76, lekt. i mat. o. fys. v. Stockh. gym. 79, v. h. lat.-lärov. å Norrm. 80, förestånd. f. Wallinska flicksk. i Stockholm 93—98, lär. v. H. lärne sem. 99. Kassaförv. i Stockh. lär.-sällsk. byggn.-komm.

HELMER FALK †. Ujltin. v. Ner. reg. 48, maj. o. ch. f. Hall. bat. 71, öfv.-löjtn. v. Verm. fältjäg. 73, chef 75, öfverste o. chef. f. Verm. reg. 81—92, afsk. ur krigst. 04. Led. af Krigshofr. 92—03. På sin tid led. af vapen- o. befästn.-komm., ordf. i sv.-norska eldhändvapenskomm. (80); v. ordf. i Verm. länsh. hushälln.-sällsk. o. dess hed.-led. Ord. i styr. f. Riksb. afsk.-kont. i Karlstad (89—91) a.-b. Mölnb.-Trysil, försäkr.-a.-b. Svecia o. Gothia, Statsrevisor 93—98. Led. af Riksd. F. K. 84—01; led. af Bevilln.-utsk., suppl. i Statsutsk. o. Lagutsk., led. af tillf. utsk. 92, Bankoutsk. 94—97. Senare är bosatt i Huskvarna.

FREDRIK SCHERDIN †. Övert. 74 en af farfadern grund. ansedd glas-mästeriaffär i Västerås. På sin tid mängårig stadsfullm., led. af fattigv.-styr. o. af styr. f. stadens välgörenh. o. pens.-fonder åt hvilka senare sersk. han egnade ett intresseradt arbete.

ARNOLD ARNOLD †. Stud. 90, med. lic. 12, f. asyl-läk. s. å., hosp.-läk. sedan 13. Framst. studentsångare, del. i Amerikafärdn. 04.

VÄRLDSKRIGET.

Fort. fr. sid. 72.

fronten har frånryckts Cadorna i det tyskarne i förbund med österrikiska trupper i dagarne företagit lyckade stormningar på den sydgående frontsträckan Flitsch-Karfreit och Tolmein ända ned till Görz. Operationerna i dessa svårländiga alptrakter — om hvilka stora naturskönhet ypperliga bilder å annan sida i veckans nummer ger en målande föreställning — ha trots försvärandet genom hårda stormar, snö och oväder inhöstat tyskarne en betydande seger med eröfrande af flera befästa ställningar, en myckenhet

krigsmaterial, 30,000 fångar däraf 700 officerare samt 300 kanoner. Italienska gränsen har redan delvis överskridits och under offensivens oemotståndliga tryck ha italienarna äfven börjat utrymma Bainsizza och Heiligengeistplatån.

I *Flandern* omöjliggör rågnen och de därigenom totalt uppblötta markerna hvarje operation från infanteriets sida och från den öfriga västfronten kunna engelsmännen

Forts. fr. sid. 75.

Sommarens viktigaste och ur flera synpunkter mest intressanta arbete har dock varit utgräfningen af *hamn-området*. Redan 1916 hade vid gatuundersökningar nere vid Säfveån påträffats delar af stockkonstruktioner, som gett anledning att misstänka en hamnanläggning. Nya Lödöse innehade på sin tid samma ställning bland landets handels- och sjöfartsstäder som Göteborg har i våra dagar. Och en stor sjöfartsstad måste ha en stor och präktig hamn. Nu företogs i början på sommaren systematiska undersökningar för att om möjligt bringa denna i ljuset, och med de första schakten blottades en väldig bädd af tätt liggande stockar, som närmast kan antagas ha tjänat som slip. Utifrån denna stockbädd ha sedan framgräpts stockkonstruktioner med en utsträckning af c:a 300 löpmetrar! Och likväl är ännu inte slutet på stocklinjen lagdt i dagen. Mäktiga konstruktioner af stora, massiva ekstockar, utmärka nu den plats, där köpmän från Jönköping, Bogesund och Skara möttes och köpslogo med långväga skeppare, sålde hästar, smör och hudar och togo i utbyte fina tyger och vin. Många lösa fynd markera ytterligare karaktären af hamn och handelsplats: båtborde och kölar, trossändar af bast och hampa, delar af vinfat och smörtinor, läderföremål o. dyl. På ett ställe hittades nästan ett helt båt-skrof; borden voro väl nitade, och tjära och dref satt ännu kvar.

Det är emellertid icke endast själfva hamnskoningen med kajlinjen utanför som påträffats. Flera utbyggnader af stockar och pålverk visa på bryggor och lastplatser. Grundar och golf utmärka varubodar och "hamnkontor". Stockarna äro ofta lagda tillsammans till väldiga bro-kar, stundom ytterligare stärkta af stenkistor. För öfrigt är trä — ek och i undantagsfall furu — det enda material som synes ha blifvit användt. Detta beror naturligtvis på grundens lösa beskaffenhet. Lödöseborgarna hade samma svårighet att kämpa med som i våra dagar utgör det stora hindret vid Göteborgs hamnanläggningar: den farliga glid-leran. För att binda denna lades under stockarna

Forts. fr. sid. 67.

skrifvit till honom. Och en underlig blyghet afhöll honom från att sända en kringirrande fråga ut i fjärran till henne den unga fjärrilen på lifvets solljusaste vägar.

Icke var det troligt, att hon frågade efter Peter Simon Jansas, som folket kallade honom. Å nej, han finge lefva på de många små värmande hägkomsterna. "Gubbens skymningsbrasa" nämnde han dem.

I långa år hade Peter vaggat en dröm i sin tysta famn: den att få återse Sverige och ungdomsstaderna vid Fyris, men nu visste han, att han måste låta den drömmen fara. Fattigdomen hade inte minskats på fädernegården. Systrarna skulle försörjas, orkeslösa som de så småningom blifvit alla tre. Han finge stupa på sin post, han som fäderna före honom, ända från det plågens år, då de hårdhänt förflyttats från Dagö.

Oket, fattigdomens, arbetets, låg tryckande öfver deras skuldror, men hur det än tyngde, och hur glömskan än plånade ut stig och led till det fjärran hemlandet, skulle de kalla sig svenska.

Han ser åter på porträttet i tidskriften, och vemsdraget öfver hans fårade panna viker. Allvaret kring hans skrumpnade mun lämnar plats för ett vackert solnedgångsleende.

och fransmännen endast rapportera mindre terrängvinster.

Den stora *Nordsjökatastrofen* hvarvid en konvoj af 12 fartyg och cirka 200 man förölyckades har följts af ett nytt olycksbud i det att danska ångaren *Frecia* i mörker ute på Nordsjön kolliderat med ett stort främmande fartyg. *Frecia* som träffades midskepps och bokstafligen klöfs i två delar sjönk ögonblickligen. Åtta man af besättningen ha räddats — 15 saknas.

en kompakt bädd af ris och hygge, ofta ända till 1 meter djup. Men äfven här visa spåren af eld och belägring att leran icke varit den ende fienden.

Det intressantaste är måhända likväl att man i hamnanläggningen kan utläsa hur älfven steg för steg dragit sig tillbaka och hur kajen fått följa den sinande fåran. Nya stockkonstruktioner ha byggts till och gatorna ha dragits ut öfver strandskoningen. Sålunda låg öfver den äldre strandskoningen icke ett utan flera gatulager.

*

Om årets gräfningar sålunda i fråga om fasta lämningar gifvit stora och märkliga resultat, som väl motivera de anslag, Göteborgs stad lämnat tillhoppa 13,500 kr. — ha de lösa fynden vid schaktningen måhända icke varit så rika som fjolårets. Så mycket mer har däremot *muddringsarbetena* gifvit i detta hänseende. Äfven i år ha nämligen muddringar företagits utefter Säfveåns stränder. Särskildt *myntsamlingen* har därigenom väsentligen ökat. På en enda dag upphämtade mudderskopan icke mindre än 169 st. silfvermynt! Men äfven en mångfald af andra fynd ha dagligen gjorts: vacker keramik, kakel, husgeråd och verktyg af alla slag och ämnen, olika slags vapen från det tunga slagsvärdet till den konstfärdigt sirade dolken, dyrbara smycken o. s. v. En tung och präktig guldring med ornamenter föreställande Frälsarens död på korset, hvilken troligen tillhört en hög andlig, minner om den tid, då munkar ur stadens kloster vid vesperringningen tågade upp till S:t Olofs kyrka, där de döda ännu sofva i ro, medan fabriksstaden växer rundt omkring dem. Särskildt med tanke på den kommande minnesutställningen förefalla dessa rika fynd som de icke minst betydelsefulla resultaten af de kulturhistoriska forskningsarbetena vid Nya Lödöse — resultat, som, när föremålen en gång bli deponerade i ett museum, komma att vara påtagliga för en hvar, som hyser intresse för en längesedan svunnen tids seder och bruk och för det 1500-talets Göteborg, som nu omsider framdragits ur en sekellång glömska.

Det rör honom så sällsamt, att han just här, i litten Karins och hans egen tidskrift, skulle återse henne efter de många årens skilsmässa. Den hälsningen, den lyckoklimten unnade ödet honom.

Och för hvart nytt häfte, som trots kriget verkligen hittade hit till hans vrå, skulle han troligen finna något nytt spår till henne; hans hjärtas barn, hans ensamma tankars tända ljus.

Peter har ofta tyckt, att hans tillvaro förefallit meningslös, men där han nu sitter i den gamla, knarrande gungstolen framför Katerina Hoas bild, förstår han ödmjukt, att också han fått gagna, fått ge skärliven som det stora alltet behöfver för sin hushållning.

Hans läror och hans kärlek hade fostrat den unga konstnärinna, som kanske snart skulle glädja en värld. Hans trohet mot fädernas jord hade växt upp också inom henne, och hvad, som hos honom endast varit en arm planta, skulle i hennes lif och sång bli en famn full af doftande blommor.

Valbo, äldsta syster ropar. Att han skall komma och äta sin "kadefelgreit" (potatisgröt), men Peter hör det icke. I bruna, skrofliga händer kramar han ett litet tidskrifthäfte och ler mot ett par strålande flickögon, som om de vore himmelens klaraste stjärnor.

Efter julag. VICEAMIRAL ERHARD-SCHMIDT, som ledde eröfringen af ön Ösel.

TYSK KRYSSARE,

ett apropos till den upprörande attack mot en konvoj af hufvudsakligen neutrala — äfven svenska, norska och danska — ångare under hvilken samtliga dessa handelsångare sänktes — en sannolikt tillåten krigshandling. Men dessutom icke endast underlåto de tyska örlogsmännen att söra för besättningarnes räddning, en oförlätlig handling, men de besköt och dödade civilt besättningsfolk, som genom signalering från de sjunkande ångarna bad om hjälp från säker undergång — en afskyvärd handling som ingen svensk, norsk eller dansk man lär förlata eller glömma — hur tyskvänlig man än må vara.

DE TYSKA FLYGRAIDERNA MOT LONDON. Polismännen har nu försetts med stål hjälmar som skydd mot luftbomber under tjänstgöring. En af Londons populära "bobbies" med sina skyddslingar.

**Blif
medarbetare
i Hvar 8 Dag!**

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlorad — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier för dagen.

INNEHÅLL:

F. Justitierådet Ernst Trygger (helsidesporträtt o biograf). — De kulturhistoriska utgräfningsarna vid Nya Lödöse. — Vreta klostrets kyrkoinvigning. — Bilder till dagskrönikan. — Världsriget. — Vekans porträttgalleri. — "Nittonde årgången" Berättelse af E. Kuylenstierna-Wenster.

Ej återtryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angrifvande af hvar en förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.